

EOGLAIAT: Magyarország és Erdély (ő fölsége utazása; vasutak ügyében; budapesti napló; a' hus-ár fölemelve, játékszíni előadások, az új játékszíni igazgatóság; besztercze-városi tisztújítás; pestbudai hangűszegyesületi előadás; m. n. Akad.; adakozások a' vízkárvallottak fölségelésére; 's a' t.) Amerika (komoly esemény a' mexicói ostromzárnál; 's a' t.) Portugália (az új választások megkezdve; 's a' t.) Spanyolország [Morella az alkotmányosak által elfoglalva; Espartero a' miniserséggel kibékül; kedvező kilátások az alkotmányosokra nézve; 's a' t.) Anglia (o' Connell nyilatkozványa a' dublini nagy népgyűlés előtt, 's villongása Westmeath marquis-val; Canada csöndesülni kezd; 's a' t.) Franciaország (a' bajaderék a' tuillériákban; Joinville hg előléptetése; a' király fiai jutalmat nyerneik nyilvános iskolában; Orleans hgn születését egykedvűleg fogadják a' parisiak; Ramorino már francia földön; 's a' t.) Németország. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. fölsége aug. 22ikén a' bormioi fürdőben, 23dikán pedig Sondrióban mulatott, honnan 24kén reggeli 8 órakor folytatá útját Bellagioba.

Vasutak ügyében már emlékeznek lapjaink azon készségről, melylyel azon földbirtokosok, kiknek jószágin a' bécs-győri vasut keresztül vonul, versenyve sietének megelőzőleg mozdítani elé e' fontos vállalatot, 's azóta ismét több olly önkéntes áldozat történt a' közügyért. Alig kezdé ugyanis az ideigl. választmány nyomozni azon károkat, miket a' bécs-németjuhelyi vonal a' földekben okozhatna, midőn majd minden oldalról lemondások érkezének, minden követelhető kárpótlás iránt, nemcsak földesuri, hanem nagyrészt községi birtokra nézve is. Illyenek például: Mölling, Baden, Németjuhely, Leedorf, Weikersdorf, Vöslau, Schönau, Tornau 's egyéb községek és urodalmak, valamint Schiemer ur, a' guttenbrunni urod. földek bérlője. Az ügy illy meleg pártoltatása mellett nem lesz talán érdektelen annak tudása, miszerint a' bécs-németjuhelyi vonalt már megvizsgálák az illető hatóságok, Mölling-Laxenburg, Bécs-Bruck-Pozsony és Németjuhely-Soprony közti pedig szinte nem sokára meg fognak kezdetűni a' szükséges előmunkálatok, 's a' jövő ősz folytatában végeztetűni is, úgy, hogy aztán annak idején e' vonalokon egyszerre megkezdhetik az építést. —

Budapesti napló. T. Pest megye RRei aug. 28kán kezdett 's folytatva tartott közgyűlésben a' marhahus fontjának árát 13 król 14re emelék. — Magyar színpadunkon sept. 15kén Szigligeti „Vazul”-ját adák; 2kán „Tékozló” Raymundtól jöve ismét színpadra; 3kán „Grisseldis” dráma Halm Frideriktől Fánésy által fordítva, Szakácsy (Percival) mint vendég nem tetszett. 4dikén pedig „Fiatalkeresztanya” vigjáték Scribetől Jakab által fordítva, mely után Cervati hangversenyt adott. Színházunk igazgatásában nevezetes változás történt. Szentkirályi Móricz igazgató ugyanis lemondá e' hivatalról, 's a' részvényes társaság aug. 29én 's 30kán tartott gyűlésében, hallomás szerint következő határozatot hozta: mivel az egyes igazgató, egészen korlátozva, nem felelhet meg soha e' fontos ügy kívánatának, az igazgatás ezentul is a' választmány mellett fog ugyan maradni; erre mindazáltal Földváry Gáb., 's ennek Pesttől távolléte alatt fölváltva Ráday Gedeon gr. és Ilkey Sándor uu. befolyással leendnek, Komlósy színész pedig mint főrendező, a' játékszíni előadásokra ügyelend. Jobb lesz-e ez igazgatási rendszer az előbbieknel? tapasztalás fogja megmutatni. Egyébiránt Komlósy több évig vezére volt már nagyobb színészársaságoknak, 's így szükségkép birnia kell azon gyakorlati tapintattal, mely által inkább szerezhetű a' színháznak közönséget, mint bárminő helyes elméleti tanulmányokkal. Csak a' darabokat válassza helyesen, a' szerepeket pedig ossza el czélszerűleg, 's tartasson elég próbát, úgy bizonyosan ismét növekedni fog darab idő óta tetemesül gyérült játékszíni közönségünk, mert a' jót jól előadva csakugyan szeretik látni fővárosunk művelt lakosai, mit több izben tétleg is bizonyítanak. Hogy pedig vannak jól fordított 's eredeti darabink, azt senki nem fogja tagadni, ki tulzó kívánatoktól menten, úgy ítélendi meg drámai álláspontunkat, mikép azt méltányosan lehet illy rövid létezése után, melyet józanul csak a' magyar színészetnek Budán letelepülte óta számíthatni; mert hol színpad nincsen, ott színműről sem lehet szó, ha csak minden hatástalan drámai alaku párbeszéd-halmazt nem akarunk színművé bérálni. Színdarabink vannak tehát, csak adni kell azokat és tanulni, hogy pedig színésznink ettől idegenkedni nem fognak, azt méltán várhatni eddig is tapasztalt hazafiai buzgalomtól, mellynek következtében több alkalomkor közülök többen kínálkozó kedvezőbb ajánlatokról is lemondának, csak hogy a' középponti színház virágzását ne gatlják. E' szerint tehát minden esetre legjobb sükert reményelhetni, ha minden fél teljesíti kötelességét, a' közönség ez esetben kétségkívül pártolandván az intézetet.

Besztercze város és vidéke föbb tisztviselőinek u. m. főbíró, vidékbíró, városi hadnagy (Stadthahn) és község szónokának választatása aug. 18kán Szászsebes székí királybíró Dietrich János ur, mint a' ns szász nemzet ispánja W a c h s m a n János ur által kinevezett választási biztos elnöksége alatt következő renddel ment véghez: a' főbírói hivatalra Regius Emmanuel ur nyerte meg a' szavazati többséget, a' vidékbíróira: P o e c k h János ur, a' városi hadnagyságra (Stadthahn): K o l l n e r János ur; végre városközségi szónokságra: C a r l u T r a u g o t t választott meg.

A' m. tud. társaság f. e. aug. 13. 27 és 29kén tartott üléseiben nem melly belső dolgai elintézésével foglalkodott. Ugyanekkor I. Peregriny Elek „A' magyarok történetei” című munkájából 50 példányt adott által a' társaságnak, a' begyűlendő pénzt a' moldvai magyar telepeknek könyvekkeli ellátására ajánlván. II. Külföldi könyvtatás végett beérkezett egy classici, 's öt szépliteraturai munkának 's a' tudománytár számára bemutatott egy történet-tudományi, aesthetikai, technologiai 's egy gazdasági értekezésnek bírálati rendeltettek. III. Jászay Pál l. tag értekezése a' szónyi békéről 1627. Bajza József r. t. ajánlatára, b. Gaujalé pedig a' magyarországi ruthenusokról az osztály javaslatára a' tudománytárba iktatattai rendeltettek. IV. Egy a' tudománytár számára beadott történettudományi értekezés nyomtatástól elmozdított. V. A' törv.- és természettudományi pályairatok iránt halgtattak ki a' véleményadók, 's az egész tárgy központosítva a' nagygyűlés elibe

terjesztetűni határozatott. VI. A' társaság könyvtára következő ajándékokkal növekedett 1. A' bajor királyi tudom. akademia értekezései folyóirata, 's nemelty apróbb munkái tizenegy kötetét küldte be. 2. Paulovics Tódor a' pesti szerb egyesület titoknokának részéről 58 kötet szerb munkát. 3. Belnay, Kovács és Wigand pozsonyi typographiai tizenhatsz rendbeli czikkelyeket. 4. Kazinczy Gábertől: Altes Grab eines Heerführers unter Attila, enidekt bey Merseburg, Halle, 1832. 5. Mészáros Imrétől: Egyházi beszéd, melylyet Nagyszombat sz. k. városá emeltesének hatszázados ünnepén tartott Mészáros Imre. Pozsony, 1838. 6. Kolosváry Sándor (iszt. tagtól a) A' nevelés ügyében, különösen a' köznépre nézve Beke Kristóf által. Veszprém, 1833. b) Veszprém megye 1838dik június 18kán tartott közgyűlése alkalmával közhírré tettett tudósítások és jegyzőkönyvi kivonat. 7. Peregriny Elektől: A' magyarok történetei. Az első ifjuság használatára. Peregriny Elek nevelőtől. Buda, 1838. 8. Récezy Imrétől, mint szerzőtől a) A' hadhölgyg-körmorzsolás. Pest, 1837. b) A' sebészi műtan alapvonaljai. Budán, 1838. c) Grundzüge zur Lehre der operativen Chirurgie. Ofen, 1838. 9. Szenczy Ferencztől: Egyházi beszéd, melylyet sz. Mártonban 1838. apr. 15kén mondott Szenczy Ferencz. Kőszeg, 1838. 10. Szergel Jánostól: Salmási defensio regia pro Carolo I. 1652. VII. A' pénzügyjtemény ugyan Szergel Jánostól 10 darab ezüst 's 4 rézpénzzel, régi 's újabb időből és köztük két emlékpénzzel szaporodott.

A' m. tud. társaság játékszíni küldöttsége munkálatiról hetedik értesítés. — Majus elejétől augusztus végéig a' küldöttség e' két színdarabot fogadta el a' magyar repertorium számára: 1. A' partjáró leánya, színjáték 4 fölvonásban, Sheridan Knowles után németb. Szigligeti Eduárd; 2. Sevilla csillaga, szomorújáték 5 föl. Lopez de Vega után szabadon dolg. b. Zedlitz, ford. Fánésy Lajos, — mellyek, valamint a' régebben hirdetett 71 színmű leíratis végett bármelty színészársaságnak kiadatnak az akad. levéltárából Pest, aug. 31. 1838. D. S c h e d e l Ferencz, titoknok.

A' pestbudai hangűszegyesület, alappénzének további gyarapítására, közelebbik szombat (sept. 8kán) esti 7 órakor, a' k. városi nagy redut-teremben Mozart F. A. „Tituskegyessége” című daljátékát 2 szakaszban fogja előadni. Belépti jegyeket válthatni 48 ezüst kron szokás szerint Pesten az egyesületi írószobában, Budán pedig Trexler A., 's a' várbán Millecz I. urnál, esütörtöktől (sept. 6.) kezdve délelőtti 8—12 óra közt: előadás estvéjén azonban 4 órától kezdve 1 ezüst fr. a' bemeneti díj.

Adakozások Erdélyből a' Duna árja által károsult pestiek számára: Kővárvidéke újabban 271 fr. 16 kr. váltóban. Aranyosszékből 232 fr. 10 kr. v. cz., m. vásárhelyi ezéhek 165 fr. 45 kr. ezüstb., a' m. vásárhelyi színházból kapott jövedelem 101 fr. 17 kr. ezüstben.

Jegyzék - folytatása a' Dunaárvíz által károsultak számára történt alakozásoknak: Batthyány Imre gr. 100 fr., Almásy József főisp. 100 fr., b. Perényi Zsigmond 20 fr., Végh Antal 20 fr., Gosztonyi Pál 20 fr., Matkovics István 20 fr., Boronemiza Gábor 20 fr., b. Bedekovich Lajos 100 fr., Somsich Pongrácz 100 fr., Nádasdy Leop. gr. 100 fr., b. Vay Miklós 100 fr., Ragályi Tamás 20 fr., Végh Ignác 100 fr., Gosztonyi Miklós 20 fr., Szűgyényi László 100 fr., Dókus László 20 fr., Sombory Imre 20 fr., Kelemen János 50 fr., Boronkay János 30 fr., Zalay Aloiz 20 fr., Ocskay Ignác 20 fr., Széll Imre 20 fr., Niczky János 60 fr., Császár Sándor 100 fr., a' rimai vasművelő társaság Heinecz Friderik igazgató ur által beküldött, különösen: Heinecz Friderik 10 fr., Heinecz Henrik 1 fr., Bihary Ignác 1 fr., Gállner Károly 1 fr., Hek János 1 fr., Samariay Károly 1 fr., Tirtsch Károly 2 fr., Bay Pál 1 fr., Collinassy János 3 fr., Pazurik József 1 fr., Hritz János 1 fr., Löffler Jakab 1 fr., Thaisz Friderik 1 fr., Klanitzay József 1 fr., Malatinszky Lajos 2 fr., Dobák János 1 fr., Collinassy József 1 fr., Balás Pál 1 fr., Szepessy László 1 fr., a' rimai egyesület munkaszemélyzete 68 fr., Stesser Ferencz körösladányi kasznár 10 fr., Mindszent szabad mezőváros 23 fr., a' nagy-enyedi casino-egyesület Erdélyben egy sorsjátékkal öszszekötött táncmulatság jövedelmét 418 fr. 20 kr., a' nagy-enyedi reformatum Collegium tanítói és tanulói 180 fr., — Weil Fülöp a' budapesti ár- viz emléke című német könyv kiadója első ajándékát egy névtelennek Bécsből 100 fr. — Meskó báróné szül. gróf Fáy Mária 400 fr., Diósgyőr és Tokaj kincstári urodalmak 131 fr. 40 kr., Bogdan és Wolf József Kőhalombul Erdélyben 8 fr., néhány szolnok-abonyi közbirtokos 244 fr., Ujszász helysége 8 fr., Perlasea ur által Pesten adott hangverseny jövedelme 90 fr. 16 kr.

Amerika.

A' mexicói ostromzárnál igen komoly esemény fordult elő; egy éjszakamerikai hajó kapitánya ugyanis az ostromzárt megszegé, utóbb ezért fogolylyá tétetik; de hitszegőleg a' hajóján örökös tiszt és tengerész-katonákat fogolylyá téve Ujorleansba hajózott el; e' történetet az ujjor-ki Estafette következőleg írja le: „Lone éjszakamerikai hajó, Clarke kapitány parancsi alatt a' mexicói ostromzárt többször kijátssa 's leraká áruit, visszatértekor midőn Bravo del Norte folyambul sik tengerre szállana, elfogák és zsakmányának nyilváníták, mivel az ostromzári törvényt kétszer szegte meg. Clarke kapitány igazolhatni vélte magát 's a' franciaia hajóvezér igazságszeretetére hivatkozott; Duquesne kapitány, Laurier brigg parancsnoka, megegyezék, hogy a' kérdés a' franciaia hajóosztály kormányzósága elibe terjesztessék, 's válasz-érkezésig Lone hajóra nyolcz katonát 's egy tisztet rendelt őrizet végett. Clarke kapitány azon kedvezményért könyörge, hogy hajóján maradhasson másod-parancsnokával 's egy bizalmas emberével, becsületére igérvén, h gy fogolykép viselendi magát. Az örökös tiszt megegyezék, szobájok közös vala, egy asztalnál ettek, a' legbizalmasabban tarsalkodtak egymással, azonban jul. 3—4ki éjjel a' három éjszakamerikai fölfegyverzetten jelenik meg a' hajó földözeten, az őrt halállal fenyegetvén megkötözzék; hasonlólag tevének a' másik két őrel is, kik egymástul távol voltak, a' szobában alvókra pedig rá csakak az

ajtot, a' franczia tiszt a' legénységgel nem szabadulhatta meg fogságából minden erőködés daczára, míg Lone hajó Ujorleansba nem érkezék. Az éjszakamerikai dicsérte kalandját; bátorságnak híresztelé azt, holott inkább erőszaknak keresztelheté. Az uxorleansi franczia ügyvivők megtudván e' dolgot, azonnal közlék a' washingtoni franczia követséggel. Az uxorleansi vámos felsőbb határozat-bevadás nélkül feltöré a' pecsétet, mely a' pénzesládát lezárá 's a' hajót is átadá az éjszakamerikainak. Az egyesült statusok lapjai feddőleg szólnak az amerikai kapitány bánásmódjárul. Különösen az ujjorki Morning-Herald következőleg nyilatkozik fölé: „A' Mexicoban véghezvitt jogtalanságok, sérelmek és gyilkolások már rég elégtételt és szigorú elnyomást sürgetének. A' szép Franciaország, régi szövetségesünknek, Lafayette hazájának, volt föntartva polgárin elkövetett méltatlanságokért az elégtétel-követés, mivel másképp nem eszközölheté azt, hajóserget küldé ki Mexico réveinek ostromzár alá vételére. Ez megegyezék a' népjoggal, és ezen okbul az ostromzár mind az angol mind az amerikai kormányok jogszerűnek ismerék, valamint minden angol és amerikai polgár. Néhány nyomorult azonban, ki magát yankeenek nevezgeté, de kit kóbornak, föll seprejének és az egész ország gyalázatának kellene nevezni, ki önhasznát a' szabadság elibe teszi, a' dicső ostromzárát át erőködék hágni, elémet vitt a' mexicoiaknak, néhány nyomoru talérért. Ha létez még becsület, ha igazszivűség nem csengő szó, ha a' népjogot tisztelni kell, ugy azon ember (Clarke) megérdemlené, hogy árbozára függesztenék föl, minden gazember példájára, ki t. i. nyíltszivűség, igazság és becsületes elmellőzésével csak önhasznát vadássza.“ — A' franczia tiszt, kinek becsületét és bizalmát olly csufol kijátszá Lone hajó parancsnoka, Ujorleansba kikötésük után azonnal felkeresé Clarke kapitányt 's elégtételt kívána tőle hítszegéseért; 's jul. 20án valóban meg is verekedtek, két lövést minden következmény nélkül váltának; a' franczia élethalálra szólítá föl ellenfelét, de a' tanuk daczosan ellenzék a' párviadal további folytatását. Franciaország egészen másnemű elégtételt kívánhat; az éjszakamerikai kapitánynak nem magányos viadalban kell bűnhődni, hanem törvényes elítéléssel, melly őt a' mévelt világ előtt örökre gyalázatosá bélyegezze. Azonban az amerikai lapok nem annyira telve boszankodással Clarke kapitány ellen, mint azt a' franczia lapok híresztelgetik; sőt a' kérdés heves vitára szolgál alkalmul, tagadják ugyan is többen az ostromzárú seregnek azon jogát, miszerint a' senleges hajókat, kivéven in bello flagrante, lefoglalhatná.

Mexicói hír szerint a' franczia kormány parancsot adott az ostromzárú seregnek, hogy a' mexicói révparknál mutakozó hajókat, kivéven az angol hadi és postahajókat, foglalja le. Natchez éjszakamerikai corvet e' hír következtében azonnal sík tengerre szállt, a' Mexicoba szándékozó hajókkal a' fenebbi parancs közléseért. Az éjszakamerikai polgárok iránt Mexicoban nagy tisztelettel viseltetnek. —

Buenosayresi jun. 4eig terjedő hírek szerint a' franczia ostromzárú folyvást tart, 's mind e' mellett is néhány braziliai hajó minden fáradság nélkül Montevideoból az argentinaiakra szerencsés vala elémet szállíthatni. A' peru-boliviai csapatok, Brown tábornok vezérése alatt, mellyek az argentinai republica határiba csaptak, Aquadulce mellett apríl 24én esatát vesztenék.

Portugália.

Liverpool gőzös Lissabonbul aug. 13aig terjedő híreket hoz; szerintük a' választások vannak napirenden, 's következményire igen kíváncsiak. Estremadura és Porto tartomány tanácsnoki között Sa da Bandeira, das Antas, Palmella, Terceira, Saldanha neveit is olvashatni; a' követkamra négy pártra fog szakadni, a' cartisták, ordeirok vagy is rendbárátiak, mérsékelt septemberiek és tulzó szabadelműek vagy hajógyáriak pártjára. — Noroulia hajóvezér, az angolai új főkapitány, a' napokban utazand el rendeltetési helyére, ki igen szigorú rendszabályokat fogantatand a' rabszolgakereskedés elnyomatására. Hasonlag törekszik Sa da Bandeira gátlani a' kiköltözést, melly igen nagy mértékben divatos; szakadatlanul eveznek Tajobul hajók 200-300 kiköltözőttel, mert Rioban egy társaság alakult, melly minden kivándorlottért 50 ezer milreist fizet. — Remechidorul hírlék, hogy a' halálos ítéletre bátorságát veszte; 's végrehajtását felfüggesztetni kívána addig, míg a' főség választ adand kegyelmezési folyamodására. Fiának hosszú levelében a' közbocsánat elfogadását szívére köté. — „Aurora“ kiadóját sajtó-vétségért négy hónapi fogságra 's 50 ezer milreis bírságra ítélek. —

Lissabon, aug. 14kén: Ma várják az udvart Cintrábul; holnap a' királyné névnapja, nagy ulvarlás és kezesök (beija-mao) leend nála. Az orvosok a' királyné lebetegülését oct. elejére hatázzák. — Tegnapelőtt vék kezdeteket az országban a' választások; Lissabonban esendzavargás-tul félték, minek gátlására szigorú rendszabályok tétettek; azonban a' fővárosban a' választások esendesen jutottak véghez, legkevesb zavargás sem történt. —

Spanyolország.

Harczteri hírek szerint Espartero 4 ezer harczzal még folyvást Logronoban vesztegel, serge többi része pedig Ebro melletti állomását tartja elfoglalva; pattantyusságát mindazáltal aug. 13kán megindítá Tafalla felé, melly mozgalombul azt vélik következtethetni, hogy a' zubirii vonalt szándékozik megtámadni. — A' madridi kormány gyors hírvököt küldé Aguardohoz, ki jelenleg Dieppeben tartózkodik, mint hírlék, újabb ajánlatokkal az 500 millió realnyi kölcsön ügyében; egyszersmind Rothschild-házzal alkudozásba bocsátkozván új előlegezés végett az almadeni kényeső-bányák jövedelmire, 's mint látszik, ajánlást illetőleg kedvező süker koronázandja. — Bordeauxi telegrafi sürgöny szerint, a' királyné harczzal megkezdé aug. 15dikén a' rezslődözést Morella előtt 's málynap rohanással foglalván el a' várost, az egész őrséget fogollyá tevék. Espartero kibékült a' királynéval 's megtartandja fővezéri hivatalát; mi áron, vagy minő föltételek alatt?

még eddig nem tudható. Granadában a' rendkívüli hadiadó beszédese némi villongásra szolgált alkalmul, mellyet azonba a' kormányzó ügyessége csakhamar lecsüendesite.

Madridi újabb hírek szerint ott a' pénzhiány mindig nyomasztóbb kezd lenni. Még a' madridi őrséguel is miden nemű szükség mutatkozik. Espartero táborából egy tábornokkari tiszt aug. 3káról ezt írja: „Estella megtámadásával koránsem hagyott fel fővezérünk, 's eddig azt csak a' kormány megbocsáthatatlan hanyagságának tulajdoníthatni, melly minden szükségést megtagad a' hadseregtől. Egy hónap óta állunk minden pillanatban készen Estella ellen megindulásra, 's most végre már minden készület el van rendelve az erősség-megrohanásra. Ha pattantyusságunkra 's táborunkat elárasztó minden nemű készületünkre tekintünk, azt kell gondolnunk, hogy egy egész idegen ország meghódítására szándékunk indulni, nem pedig egyetlen városka elfoglalására hazánk közepében. Szilárdul meg vagyok győződve, hogy egy hónap mulva Estellában egy kő sem leend a' másikon, ha a' carlosiak védni merészlenék magukat 's önként nem hódolnának. A' carlosi haderő összesen 24 zászlóaljából áll, de koránsem olly bátor harczzággal várakozik csatarohanásunkra, minő a' mi katonáinkat lelkesíti, kiknek hősi buzgalmutak elég élénkül leírni képtelen vagyok. A' megtámadás igen véres leend, mert 40 zászlóalj várja parancsukat, 's pattantyusságunkat minden nagyítás nélkül rettentőnek mondhatni. San Mellan fő pontja támadásunknak 's ennek elfoglalásától függ minden reményünk szerencsés sükere. A' navarrai 's bask tartományokban Estella a' legerősebb város. Még a' mórok által épített föllegvéra rendkívül erős. Éjszak 's nyugat felé pedig szirtes hegylánczok védik azon oldali részeit. A' földet, hol csak valamennyire lapályos, mindenütt szőlőkök 's olajfák borítják, olly sűrűn, hogy lovasságot még ott sem használhatni, hol azt egyébiránt árkokatol hiánya megengedné. A' harcztér e' természeti nehézségét az ellenség ügyessége még sokkal növeszté. Csupán egy pontot nem véd a' természet 's ez az a' palazi hegység irányában fekszik, mellyről kényelmesen Estella keleti részéhez juthatni. Pamplonától kezdve a' dicastillai lapályokig az egész földtér carlosi csapatok tartják elfoglalva; Los Arcostól Ega folyamig pedig minden az alkotmányosak hatalmában van. Espartero Ega folyamon átmenni szándékozik, azután pedig annak bal partján Apalaz hegy keleti oldalai nyomulni, onnan a' lapályra ereszkedni 's összitett erővel megkezdeni a' támadást. Ez állomás elfoglalása után azonnal San Mellanra intézندی feyverci súlyát a' fővezér, ha pedig San Mellan is hatalmunkba kerül, akkor már bizton elmondhatjuk, hogy miénk Estella. Az egész megtámadási vonalon, éjszaktól Spanyolország közepeig, mindenütt kedvező fordulatot vevének hadi ügyeink. Cabrera azon vakmerő vállolatra szánta el magát, hogy egyes osztályinkat, mellyek nem valának képesek magukat összpontosítani a' harcztér alkalmatlansága miatt, egyenkint megtámodván, megsemmítse, 's ezt először is Cintorres mellett próbálá meg, és San Miguel csapati ellen, midőn azok épen igen rossz helyzetben állának, 's veszélyes kudarczra juttatta volna őket; de Oraa közben jötte szerencsére még jókor megfordítá a' harczzerenesét 's részünkre hódítá a' győzelmet. Solsona hatalmunkba esett, Morella szinte a' miénk már, 's Berga, Cantavieja nem sokára követendik ezek sorsát, mert a' tartalék-sereg már tökéletesen rendezve áll a' harcztéren 's csupán ez utóbbi körülménynek köszönhetjük, hogy Madrid 's Andaluzia közt ismét helyre állott a' veszély nélküli közlekedés. Balmasedat hevesen üldözi Rodriguez tábornok, 's a' bask tartományok majd egészen ótalom nélkül hagyatvák, Munagorri pedig kétezer hegy-lakossal áll készen, 's azonnal tetteg lépend föl, mihelyt San Mellan hatalmunkban lesz, midőn aztán O' Donnell is Guipuzcoaba nyomuland 9 ezer harczzal.“ —

Anglia.

London, aug. 21kén: A' parlament-eloszlással rögtön bekövetkezett politikai vesztegesöndét radical gyűlések 's O' Connell izgatása kezdők egyhanguságából kiemelni. A' manchesteri megszárlat évnappán a' peterloo téren mintegy 20 ezer ember gyült össze, melly sokaság az egyeteni whig-aristokratákat 's névszerint Melbourne lordot, ki 19 év előtt halát szavaztatott a' „gyilkosok“-nak, és O' Connell farkostul kifütyölék. Annyiban mindazáltal e' gyűlés is megegyezék, hogy a' nagy czélra (általános szavazási jog) törekvéskor minden anyagi feyvert mellőzve csupán szellemi szükség használni, 's ez: egyetértés, fölvilágosultság és állhatatosság. További végzések más nem sokára véghez menendő gyűlésre halasztatván. 86 város küldé követeket Manchesterbe, arról tanácskozás végett; melly napon kellene nagy általános népgyűlést tartani. Az ipswichi gyűlést aug. 15kén hasonló szellem lelkesíté. Erkölesisége a' dolgozó osztályoknak, volt a' jelszó. — O' Connell ez uttal, mint látszik, leginkább szaporításán törekszik az irlandi képviselőségnek. A' Standard szerint az izgató utóbbi beszédében olly igénytelen vala, hogy csupán 20 vagy 30 angol választó testületet kívánt minden jogától megfosztatni, 's helyüket 46 irlandiuj követ által elfoglaltatni, kiket természetesen kath. papok fogának választani. Egyébiránt az egész angol közönséget e' pillanatban igen mulattatja azon haborgás, melly O' Connell 's Westmeath marq. közt támadott. A' háborut a' ns marquis kezdé, még pedig igenigen vastag modoru levéllel, mellyre a' dublini gyűlésben O' Connell többi közt ezeket mondá: „E' furcsa ficzkó, t. i. Westmeath marq., visszasságban minden emberi lényt meghalad e' birodalom határi közt 's e' mellett olly büzt terjeszt a' ns ur mindenütt, hogy rendesen fél mérföldnyire kitérek előle. Semmi nem mulathat engem olly igen, mint az, hogy e' teremtmény haragját magamra vonam. 'S ugyan miért haragszik e' jámbor állat? Mivel nejét ártatlanak nyilatkoztatám. Ó te drága köve a' férjeknek! Mert valópörével megbukott, 's 700 font sterlinget tartozik évenként fizetni, tehát vétkezem, midőn az ártatlan szép asszonyt nem akarám bűnösnek vallani. Ez pórias férfiatlanság, olly szeretetre méltó hölgy ellen elkövetve, kinek ő férje, kinek ő ótalmat, tiszteletet és szeretetet esküvék oltár előtt; és illy gyalázatos

nemember merészkedik ellenem, mint alacsonyragalmazó, föllépni! — Illy hangon sokáig szóla O' Connell 's dús kamattal visszafizete a' ns marquisnak minden gorombaságot. Ezután új egyesületet létesít, előző társulat cím alatt, melly Irlandnak Angliával egyenlő állapotba helyezésén, tökéletes hatóságjavításon, tized-eltörlesztésen 's nevelés-emelésen fogna munkálni, ha pedig e' célait nem érhetné el, azonnal nagy nemzeti egyesületté fogna válni 's az uniót fölbontani. E' társulat alapszabálya: rendületlen ragaszkodás a' királynéhoz, 's minden erőszakos eszköz kizáratása munkaköréből. Sharman Crawford erőszakot is használtatni kívánt ugyanazon esetben, ha szelid előterjesztések nem találának használni; de a' többség ellene volt, 's e' szerint indítványát visszaveté, 's elhagyá a' gyűlést. Skótziaiban is új izgatási harcztér fog nem sokára megnyílni. Brougham lordot meghívák Glasgowba, hol nagy népgyűlést szándék tartani elnöklése alatt, onnan pedig Skótzia egész éjszaki részét utazandja be a' ns lord. — Néhány nap óta azon kissé különösnek látszó hír kezd szárnyalni a' fővárosban, miszerint az angol katonaságot megvesztegetéssel törekszenek csábítani némely ismételtenek, kikről mindeddig semmi bizonyosat nem tudhatni. — Mult héten öt hölgy az irtalmas szüzek szerzetéből Dublinból megindult Uj-Dél-Wales felé. Mint hírlík, Sydneyben is kiterjeszteni szándékjuk hasznos zárdarendjüket. — Canadai aug. 4keig terjedő hírek szerint e' tartomány csönde helyreállni készül. Durham ugyan is nem rég beutazván a' felső tartomány egy részét, több helyen tanuja volt a' nép nyugalmas érzelmének. Több amerikai lap is oda nyilatkozik, hogy még soha nem volt Canadának népszerűbb kormányzója. Henrik erősből több fogoly megszökött. —

Augusztus 21dikén a' királyné egész udvarostul Windsor-Castleba kocsizott, hol huzamosb ideig szándékozik mulatni. Midőn Piccadillyben a' diadalív alatt haladott hintaja Wellington palotája közelében, hol sűrű néptömeg vala jelen, elutazását kíváncsian bámulva, rögtön egy férfi ugrott elő a' sűrű népesportból 's egy levelet olly erővel dobott a' királyné hintájába, hogy az egyenesen arczára röpült. A' királyné nyugottan jártatá végig szeméit azon férfiu 's meg sem állítatá a' kocsit. A' rendőség azonnal elfogá a' tettest. Ő irlandi, 's mint állítja, hajdan katona volt. Midőn őrházba kísérek őt, zavartan elmondá történetét 's tette okait, mikből csak annyit lehet következtetni, hogy őt, legalább véleménye szerint, valamely törvényszék 100 font sterlingben jogtalanul marasztalá. — Lansdowne marquisné, mint első udvari hölgy, lemondá fényes hivataláról. Helyét azonnal Burlington gróffoglalá el. Tory lapok szerint ez egész vizály rangversenyegészből támadott Normanby marquisnével, mellyben a' királyné ez utóbbinak ada elsőseget. — A' rochesteri radicalok fölszólíták képviselőjüket, Hobhouse urat, mondana le e' hivataláról, mivel semmi szolgálatot nem tett a' városnak, noha ígéré, hogy az alsóház falai reszketni fognak beszédeitől, mellyekről egyébiránt mindeddig szót sem lehet olvasni a' hírlapokban. — Aug. 19kén ismét mintegy 30 ezer ember gyűlt össze Irlandban, elégtelenségét fejezvé ki az új tizedrendszer ellen.

A' dublini aug. 15iki nagy népgyűlésben következőleg nyilatkozik O' Connell: „Még egyszer próbát fogok tenni, mielőtt az unio-fölbontáson dolgozni kezdenék. Van Angliában egy szabadelmű, mély belátásu párt, melly mellettünk buzog. Azonban fájdalom, azon országot vakbuzgóság öldöklő szelleme, párosulva nemzeti gyűlölettel, folyvást erősbíti hazánk iránti rossz szándékában. Wellington elhatározottabb most mint valaha Irland jogait lábbal tiprásra, 's Peel hathatósabban gyűlöl bennünket mint valaha. Naponkint nagyobb hárság fejlőd ki ellenünk, nem csak annak tőlünk megtagadására, mit kérünk, hanem annak is elvonására, mit már megadának. Ezért állok itt most Önök előtt.“ Ezután hosszasan előadá O' Connell bánásmódja okait a' részvény-bankok 's kézművesegyesületek iránti vitákban, és így folytatá beszédét: „Engedjék meg Önök elmondanom, mikép töltém időmet Londonban. Délről 4 óraig a' választmányi ülésekben valem. Szombaton a' bankban ülök, mellynek igazgatója vagyok. Négy óra után hamarjában falatoztam 's az alsóházi ülésebe menék, mellyből vége előtt soha el nem távoztam. Reggeli 2 órakor lakomba térvén lefeküdtem. 9 órakor reggeliztem 's 10kor elolvasték néhányat az érkezett levelek közül. Mondhatom Önöknek, mindennap legalább 200 levelet kaptam. Senkit nem ostromol annyi kérelmező, mint engem. Nincs hivatal a' három országban, mellyet tőlem nem kérnek. Az isten segítse a' kérelmezőket, mert én ugyan keveset tehetek értük. A' kormányt annyiszor vádolák velem kötött szövetség miatt, hogy végre ellenmunkalát támadott irányomban. Azok közül, kik a' ministerség mellett szavaznak, egy sem nyert olly keveset mint én. Én elejétől fogva a' szegényi törvény ellen nyilatkozám, 's így szerencsére nem vagyok felelős következményiért. Könnyen előre láthatni, miszerint a' szegények fölségelésire begyűjtendő pénz nagyobb részét a' biztosak, káplánok, fölügyelők 's egyéb hivatalviselők fogják elnyelni. Ha azonban elháríthatók az illy visszaélések, úgy én vagyok az első, ki azon őszinte örvendni fogok. A' canadaiak eleinte érdeklének engem, de midőn látám, hogy nem irtóznak vért ontani, meghültem irántuk. Mindig ismétlem az irlandiaknak: csak magukban bízzanak. Legnagyobb ellenségünk Wellington herceg, a' rossz fiu, ki édes anyját, Irlandot, nyomorgatja. E' férfi sírjára egykor föl kell jegyezni, hogy diadal-íve irlandi vérpatak fölött emelkedék, 's hogy hatalmát csak honfítársai elnyomására használá, holott ő csupán azoknak köszönheté győzelmét. Ha ismét toryk jutnának polczra, pártos bíróság nyomása alatt szenvedne Irland, 's én csupán ez okból támogatom a' whigministerséget. A' királyné részünkre hajlik, a' ministerség 's lordhelytartó jól gondolnak rólunk; de az alsóházi erős kisebbség és felsőházi tulnyomó többség gátolják legjobb törekvésüket. Legközelebbi szombaton tervet közlendek Önökkel előző társulat-alakításra, melly izgatni fog jogainak megnyeréseig. Novemberben indítványt teendek 200 irlandi követ-

nek Angliába küldésére, kérelmekkel megtagadott jogainkért. Ezek beutazván Angliát részvétre gerjesztend' az angol nemzetet, sérelmink elpanaszolása által. Ha e' küldötteknek nem leend semmi sikere, akkor egész erővel kivánni fogom az unio-fölbontást.“ E' zárszavakat dörgő tetszés követé, 's a' gyűlés köszönetet szavazott O' Connellnek.

Franciaország.

Paris, aug. 23ikán: A' bajaderek aug. 18ikán este a' tuileriákban az egész udvar előtt adák próbáját táncművésztjöknek; a' jour. des Débats egyik levelezője következőleg írja le az érdekes látványt: „A' bajaderek Tiruvendiből jönek, Pondicherytől hat órányira fekvő kis indiai városból. Összeleg ötven vannak, 's mindnyájan papnők és istenők, Perumala, jegyesei; még a' hat évü leánya is. Mihelyt születnek, azonnal vallási szolgálatra szokás őket fölszentelni azon isten tiszteletére, kinek pagódjában szolgálnak. Mi a' polgári házasságot illeti, azt nekik szigoruan tiltja a' törvény, 's ez okból ők bramint szoktak maguknak választani 's élnek vele, míg unatkozás és változtatási vágy elválasztja őket egymástól, mert bramint 's bajadert nem kapcsolnak egymáshoz törvényszerű házasság bilincsei. Csupán érkei együttélés az, mit istenük megenged, mert ez egyszersmind kezes azon szellemi hűségért, mellyel a' papnők menyéi férjöknek tartoznak. Tillé, a' társaság főpapnője, még csak 30 évü, legalább a' hirdetvény azt állítja; de azért épen nem tanácsolnám Balzac urnak, hogy „30 évü nő“-je mintájaul használja őt. Tillé csak ritkán nevet, férfiaknak nem hiszen, tekintetüktől fel, 's példánk ragályát 's rossz erkölcsink csábait rettegi. Ő gazdag; 200 tehénnel, 's 500 birkával bír. Honában csöndesen élhetne, tengeri betegségtől, 's mi még rosszabb, bírálok és szerkesztők csipdezésitől egészen menten; de leányát elhagyni nem akará, kit belösztön vona Európába. Leányának neve Sundirun, és Sundirun deli 14 évü hajadon. Tillé még unoka hugát is magával hozá, 's a' szép Ranghun szinte csak 14 évü; a' gyönyörű Amany pedig 16 tavaszon által virita testvérei, az illatos rózsák, között. Amany arcvonalmi nemesek 's búskomoly árnyéklatuak, szeméi pedig titkos-édes vágyak tüzeitől égők; végre az ötödik igenigen kedves hat évü teremtményke. Azon három hangász, kik a' papnőkkel jövének, igen egyszerű, és csak szokott szolgálói pagódjoknak. Azon néposztály, mellyhez tartoznak, a' papnőknél sokkal alacsonyabb helyzetü. Mind a' három férfi törvényes nőt hagyott hazájában. Különös szokás, melly az alárendelt polgári állapotot a' házassági jogszerűség mellé állítja, 's a' zenét napszámosi munkalátanak aljaitja, míg a' táncot szentesített művészetre emeli. 'S ime még egy más különösség! A' bajaderek megengedik lábszáraikat, mesterségük e' deli műszereit tapintatni; a' hangások ellenben haragra lobbannak, ha valaki csak érinteni merészli is kenyérkeresésük valamely durva eszközét. Így például bír e' zenészkar valamely egészen semmihez, némileg azonban mégis dudához hasonló hangszerrel, valódi neveltséges gyártalmával valamely kontár kéznek. 'S im, e' duda szent! Hozzá ne nyuljatok világfiak! mert a' dudás művész Saravanim, lángolni fogna haragtól. Saravanim fiatal még 's épen ollyan Devenaygun is, ki sovány hegyes njaival feldobot vereget, melly szinte olly durva készületü, mint a' szent duda, de mégis legalább nem követel annyi tiszteletet. A' karigazgató, az öreg Ramalim-gam, spanyol csörgettyüvel kíséri a' bajaderek táncát, 's kaczag, sír, szeméit égre meresztgeti, szóval mozgékony arcvonalmán a' dráma, melly táncban adatik elő, minden történetit, szenvedélyit 's bonyolódásait előnkbe tükrözi. Ez azon indiai társaság egész személyzete, mit Tardivel Franciaországba hozá. Tardivel Pondicheryben megtelepült francia, 's olly bizalmat tudá gerjeszteni a' féltékeny isten e' papnőiben, hogy tengereken át követni merészlek őt, hozzánk, a' romlottság honába. Az utazás 's Franciaországban tartózkodásuk költségeit mindazáltal jogszerű kötelezvények biztosítják a' szelid papnőknek, mellyek azon kárpótlási díjt is szorosán meghatározzák, mit hazájokba visszatéréndük után nyerni fognak. E' szent emberek ugyan is jól tudnak számolni, 's istenük pagódjából és szerelmeseik karjai közüla' jegyző irószobájába sem irtóznak lépni. 'S ez azon egyetlen körülmény, mellyben Európa szép táncosnőihez tökéletesen hasonlítanak. Parisban tartózkodásuk óta indiai életmódjukban sem változtatának a' bajaderek. Rizs és vízben főtt zöldség egyedüli taplaszerük, 's ezt maguk készítik el. Reggel mindig napkeletkor kelnek föl, 's udvarukban a' kútnál elvégzik mosdáikat, azután visszatérnek lakhelyökre, mellyből többé nem is távoznak. A' napot jobbadán énekekkel, alvással 's meghítt eszeveggel töltik el multrol 's jövődőrül, mert rájok, száműzöttekre, nézve a' jelen csak komor, szomorú és szintelen. Dolgozni e' hölgyek nem szoktak, de nem is tudnak, 's minden nő kézimunka egészen ismételten elöttük. Egymással olly szelid egyezésben élnek, hogy civakodásról fogalmuk is alig van. Ezt európai táncosnőink alkalmasint hihetlenség fogják tartani. A' bajaderek mulatsága olly szerény 's egyszerű, minők erkölcesek. Beszédjük egyhangu félénk suttogáshoz hasonlít, mit alig vehetni észre, mert ajkaik majd egészen mozdulatlanul maradnak. Egy illy módon eltöltött nap igenigen hosszú, 's a' bajaderek mégis állítják, miszerint ők az unalmat nem ismerik, 's eddig még a' honvágy epeztő fájdalmat sem érezék. A' férfiak együtt mulatnak a' hölgyekkel, de mindig tiszteletteljes távolban maradnak, mert a' törvény nem engedi érinteniök a' papnőket. Ezek rájok 's ránk nézve érinthetetlenek. Este 8 órakor az egész társaság köpönyegekre burkolva lefekszik nádgyékényekre, 's néhány pillanat mulva mindenik csöndesen alszik, mert az egyszerű szívekben nem lakik szerelem, nem dícsvágy, féltékenység 's nem bosszu réme, szóval semmi, mi nálunk alkalmatlan éjeket szokott okozni. Csak a' 30 évü nő viraszt, azaz, ő az utolsó, ki álom karjaiba ereszkedik. Illyen azon különös elvonultság, mellyben a' bajaderek élnek, itt, a' világ legszabadabb országa keblében; Franciaország legnagyobb városa közepében laknak ők, 's nem látják annak tündérbájjait. Mi, társas szokásinkkal, 's világpolgári izlésünkkel, ki nem állhatók az illy életet, de az indiai egykedvü-

ség kibékül az unalmas egyhangúsággal. Ugy látszik azonban, hogy a bajaderek, hallván meghívásukat a király elébe, elégtelenséget e kikitetással hazánkhoz méltó élénkséggel fejezik ki. Aug 18-án 9 órakor jelenének meg a tuileriákban az egész kir. család előtt, mely a kisebb hangverseny-teremben várakozék rájuk. Az öreg Ramalingam a hang- és iszok közt középen állott, s fehér szakálával és réz szín arcával különös hatást gerjesztte. A hangások előtt következő rendben állának a bajaderek: a két végszárnyon Amany, a kedves, és Tillé, a rátartós, köztük Sundirun, Veydon a kis leány és Ranghun. A férfiak vörös turbánt viselének; válláikat skót szabatu köpönyeg fűde, lábszáraikat vörös és tarka selyembugyogók, lábaik pedig meztelenek valának, s füleikből óriási füllengők függének. Mellük s karjaik majd szinte meztelenek. A némberek öltözte sokban hasonlít a férfiakéhoz; csak kár, hogy orrukban gyűrűket viselnek, mi rendkívül ékteleníti őket. Egyébiránt a bajaderek igen nagy szorgalommal fűdik el testüket, mi nyilván tanúsítja szemérmüket s távol szerelmeseik féltékenységét. Növésök keesességét csak gyaníthatni, de nem láthatni. Vastag sánczolat fűdi aranyhímzetű selyemből válláikat s mellüket, hosszú fényes övük pedig talpig édes titkokba burkolja őket. Lábszáraikat, mint a férfiakéit, egész lábfejig selyembugyogók fűdik. Azonban ennyi elővigyázat sem képes egészen elvonni szépségük titkát a figyelmesen vizsgáló szem elől. Minden léptük elárulja azt. Semmit nem hasonlíthatni lépteik könnyű, epedő bájhoz. Lábaik piczinyek, s ujaik gyűrűkkel díszítettek. Barnult arcaikra bámulatos mozgékonyasága s mélységű fekete szemek világítanak, s minden vonalukon szerencsés vegyülettel párosul az ifjuság élénksége azon békes lemondással s kimondhatlan gyöngédséggel, mely annyira sajátja a keleti arezki-fejezésnek. Midőn a bajaderek a fűlések előtt megjelenének, arezki-kezesen lábokig lehajtásával köszönték azokat, miután pedig fölemelkedének, kezeikkel homlokukat érinték. Így szoktak a hinduk közönségesen tisztelni kir. vérből származott személyek előtt. Ezután megkezdek a táncot, mely semmiben nem hasonlít az Európában látott szokottakhoz. Majd valamennyi táncosnőnk csak lábaival tánczol: s teste többi része mozdulatlanul henyel. De a bajaderek egész testtel tánczolnak; fejük, karjaik élénkül lejtének s különösen szemek bámulatos gyorsasággal követik a táncz dühének minden kitörését. Rájok nézve minden táncz valódi költemény. Legegyhangubb zene kíséretében ők adnak lelkesülést, életet s hangot álmos hangásznak. Ha a zene ismét cbebrezni kezd, ugy azt csupán a táncosnőknek köszönhetni; ha az öreg Ramalingam arca némellykor csudálatos kifejezésűvé válik, ennek egyedül az oka, hogy a táncz maga is nemesb és határozottabb fordulatot nyert. Ha eljő végre azon pillanat, midőn mindenki, művésznők, hangások s nézők bizonyos nemétől az őrzöngésnek látszanak elragadtatva, mely fűség s neveltséghez majd egyenlőn hasonlít, ugy ez csupán azért történik, mivel ugyanazon hangok ismétlése, a mozgások iszonyuan növekedő fűzes élénksége, a szűk körben szerte hányt némbertestek bámulatos keringése, a lábak dob-lanási, emelt karok, tüzet szóró szemek, hullámzó keblek, nyílt ajkak, és össze vissza forgatott temporek szükségképp ily rendkívüli hatást gerjesztnek. Van e tánczoknál mindig oly pillanat, melyben a legelénkebb csudálat közé is bizonyos nehe szokott vegyülni a kényelmetlen idegenkedésnek, minőt például háborgó tengeren érezni szoktunk. Mi engem illet, megval-lom, pillanatnyira el kelle szeméimet fordítanom, s fűlémet is be-dugtam volna, ha azt a hely tisztelhetősége nem gátolja. S azután ismét engem is magával ragadott e kéréllhetetlen táncz, e zene ismét meghatá-lelket, s én visszatartás nélkül valódi lelkesüléssel hódolék e különös élvezetnek. Ilyen a bajaderek táncza. Valami idegenszerű, rendkívüli, szenvedélyes és tarka vegyületű kifejezés nyugszik abban, bizonyos keve-reke az illedéknek kéjohajtással, elragadtatásnak visszatartással, s föl-aldozásnak őrzöngéssel. Költemény az 25 ezer versben, mit bacchusnő gyors futásban szaval; vallási dráma, melyet fiatal papnő félbenszakasz-tás nélkül játszik, mintha a pagód istene nézne, s sürgetve az aldozatot s kiáltozva: előre! előre! Vissza akarja az ember tartani a táncosnőt, és szánakozással nézi erködését, félvén, hogy azonnal életét veszítend; de a keringő mozgás nem szűnik, sőt újra megragadja a nézőt. Nem folytatom a táncz-leírást, mert félek, hogy az oly nagy mértékben meg-zavarandja olvasóm értelmét, mikép engem a tánczok látása. Az első tánczok neve: „Királyi üdvözet.“ Ramalingam elénekli dalát. Sundi-run és Ranghun minden irányban forognak, ő fűlégeknek tisztelétjüket nyilvánítandók. A kedves Amany mozdulatlan marad. A 30 évű figyel s alattomosan mosolyg. A második táncz: „Galamblepés.“ Sundirun és Ranghun egymással szemközt állnak a hangások előtt, s rendkívüli gyor-sasággal keringnek fehér kendőt lobogtatva; kissé távolabb áll Amany, szörnyű kifejezésű néma játékok mimelve; előtte pedig, a nézőkhez kissé közelebb, a kis Veydon, ki kigyói mozgalmakat utánoz. Az ének-lők szájában s ujaikban csak egyetlen hang él. Csupán a hang ereje változik némellykor a tánczmozgások szerint. A táncz ma-ga különösen egyoldalunak látszik, de e látszatos azonságban egész ereje mozog a megvetett szerelmeknek. Igen, a némberek féltékeny, elárultak. Amany esdeklék szerelmese előtt, de ez visszautasítja őt istené-hez. Amany ifjabb nővéreihez fordul, kik papírszalagból galambokat esi-nálnak. Amany visszatér szerelmesehez, ki közeledtekor hátrál; ez bo-szantja őt s a férfi haragra gerjed; a hölgy sír, a férfi kaczag; az kér, ez távozik. Végre ellankad a szerencsétlen annyi próba alatt, s épen azon pillanatban rogyik össze, midőn nővérei a galambokat elkészítik s gyermek-ded játékok nyugalmával ellentétet alakít a szenvedély zajos harczi ellenében. A másik dráma az ugynevezett „Történet“, melyet a fiatal Sun-dirun egyedül szokott eljárni. Ő ekkor mindegyik kezében hegyes éles tört

tartva legidegenebb és szövényesb mozgásokat visz véghez. Majd egymás-ra szegezve a török hegyei, majd fényes körökben világítva ragyogó esiga-alaku abrázolatokat képeznek, majd pedig a fiatal hölgy nyaka felé fordulnak, vagy feje fölött fenyegetőznek. S ez alatt egész regényt lehet-ne találni szemében, mozgalmában s arezkifejezésiben a táncosnőnek. A malapu vagyis a meglepő tánczot valamennyi bajader együtt járja, oly gyorsasággal, oly lihéten műpazzarral s annyi jeleivel az öröm és fáj-dalomnak, hogy a néző lelke elragadtatás tengerébe merül. Most hirtelen nagyot esattant esörgettyűvel az öreg Ramalingam s az őrzöngő táncz ös-szelohad, mint a lazibeteg hűség után. Az egészet tisztelgő bókolat fejezi be. Ezután mindenki közelite a bajaderekhez, látni ohajtó nyugalmas hely-zetben e bámulatos erőműveket, melyek ő ök mozgásra látszanak alkot-va. Nem képzelhetni tartásuknál nyugalmasbat, természetesbat s meghít-tebbet. Megfogták kezeiket s ök tetszvágy és alszemérem nélkül mosoly-gának. A királyné s hgnők iránt nagy fűszelétet mutatának; a többi sze-mélyt azonban, nem is ügyelve súlyos vállrojtakra, egészen magukhoz hasonlónak tekinték. Amnyi férfi között, kik hozzájuk közelíteni törek-vének, bizodalmutat nem és nyugalmas méltóság díszesíté, mely egyiránt távol vala kevelység s megvetéstől. Tillé, kinek felhős hom-loka oly nagy ellentétben álla derült társnőivel, szorgalommal örködék fö-löttük. Amany mosolygva fogadá a komor főpapnőnek, mint látszék, né-melly dorga szavait. Veydon, a kedves gyermek, ki a törvillogásnál oly vad abrázolatokat csinált, most ismét baránszelid vala. Arezáról angyali nyájasság mosolyga. Minden hozzá intézett szót rendkívül könnyűed ér-telmességgel utána, mintha ezzel a francia udvariságnak tartoznék. A király tolmács által darab ideig beszélgete a férfiakkal; kiktől azonban illatos keleti hízelgéseknél egyebet nem leheté kiesikarni. Egyik közülök a hosszas tengeri ut iránt hozzá intézett kérdésre így válaszolt: „Sok ve-szélyt állottunk ki, s több hónapig hajóztunk, hogy arezunkat lábaidhoz hajt-hassuk.“ — Joinville hget corvette-kapitányá nevezé ki a király, oly meg-hagyással, hogy azonnal Mexico alá induljon, mert a király akarja, hogy mindenütt, hol francziák véreket ontják a honért, a hgek is jelen legyenek és ne kimeljék életüket. — Abdelkadernek ismét halálát kezdik rebesgetni; mi azonban még további valósulást vár. — Orleans hgnő s fia egészségesek, ez utóbbi számára már dajkát is választának, lakhelye e szerencsésnek: Santeny, hol férje bösesületes takácsmester. A parisi némbereknek meg vala tiltva a jelentkezés e fontos hivatalra. —

N é m e t o r s z á g .

A müncheni polit. lap szerint aug. 12-én regg. 11 órakor a muszka czár Kreuthba érkezék, hol a czárné már darab idő óta mulat. — A stuttgarti német Courier szerint, hiteles forrásból, jól értesültek után, a német szövetségi gyűlés a hannoverai ügyben magát jogszerűnek nyilván-nyita. — A badeni fürdőket, királyi parancs következtében, az ott mulató lengyelek a muszka czár odaérkezéseig elhagyni tartoznak; számuk ese-kély; e parancs alul azonban a némberek kivételvék. — M. m. frank-furti hír szerint a Mozart-féle alapítványra a hangászati ünnep jövedelmiből mintegy 1500 fr. maradt fűn és így az aláírásokkal egyetemben már most ez alapítvány 5 ezer alaptökével dicsekedhetik. — Regensburgban aug. 5-én délután 4 s 5 óra közt emberemlékezetet haladó jégeső volt; a jég galamb-tojás nagysága vala és az utcákat néhol 3 — 4 ujnira is elfűde. A jég erejéről, mellyel t. i. lezűdult, fogalmunk lehet, ha meggondoljuk, hogy egy nyilvános kertben a vendégektől asztalon hagyott tányérok, po-harakon kívül még az erős kő-korsókat is összetördeze. Az ablakok azon oldalon, mellyrűl a fürgeteg jött, azonnal egy percz alatt semmivé lőnek; a környékben a kerteket és szántóföldeket iszonyun megrongálá és a gaz-dag aratáson épült reményeket meghiusítá; madarakat s apró állatokat százan-kint láthatni a mezőn dögölten. — Napoleon Lajos hg konstanzi aug. 8-ki hír szerint néhány nap óta sem Arenenbergben sem Gottlieb kas-télyában, hanem Luzerubben tartózkodik, hol ügyét hihetőleg a forrásnál szándékozik vezérteni. — Mainzban aug. 15-én üllendik meg Gutenberg emléke fölszenteltetésének évi ünnepét; M. m. Frankfurtból többen részt veendnek ez ünnepélyben. A hardenbergi foglyok nagyobb része Éjszak-amerikába fog száműzetni. — A hét göttingai tanító panasza a kir. kabinet ellen aug. 5-én érkezék a hannoverai kir. jogkanczelláriához. A panaszlók ügyvédé Grefe tr Göttingából. Klenze udv. tanácsnok, mint or-szágos ügyvéd, fogja védeni a kabinet érdekét e jogviszályban. —

Posen, aug. 12-én: A tegnap érkezett berlini rendelmények követ-keztében ma reggel korán több helyen elfogatás és házmozgatás történt, mirűl azonban még bizonyost nem mondhatni. Egy, lengyel származású, ifja porosz tisztviselőnél Parisban nyomtatott lengyel nyelvű lázadási iratot, egy könnynyomónál hasontárgyu fölszólításokat és egy 3diknál a parisi propagandávali gyanus levelezést találtak. Figyelmet sem érdemlő hír sze-rint néhány Németországban elfogott francia politikai kém közt összeeskü-vési fonalra bukkantak. Varsóban és Lengyelország több helyein történt elfogatásokról szélytiben beszélnek. —

Mainz, aug 15-én: Gutenberg emléke fölszenteltetési ünnepét tegnap üllék; az emlék virágfűzérrel vala fölékesítve s mintha tegnap állították volna fel, ugy özönle a nép a szoborhoz. Este nagy hangverseny volt, mellyben többi közt Lowe „Gutenberg“ ezimű oratoriuma is némelly rész-ben előadatek; a Gutenberg-tér ez alatt ragyogón ki volt világítva; hang-verseny után a könnynyomók és mások pompás fáklyakisérettel vonultak keresztül az utcákon s midőn az emlékekhez értek, dal és ének dicsérte a nagy férfit, a néptömeg éljen kiáltásitul kísértette. — Münchenben aug. 13-án a Mars-mezőn nagy katonai szemlét tartott az orosz czár a bajor sergek fölött; délután két órakor azonban a czár már visszautazék Kreuthba. —